

SEDATİF VE HİPNOTİK İLAÇ ZEHİRLENMELERİ

Cansu DOĞAN¹

Giriş

Sedatif (yataştırıcı) ve hipnotik (uyku verici) ilaçlar; anksiyete durumlarında, uyku bozukluklarında, anestezi protokolünün bileşeni olarak, epileptik nöbet bozukluklarında, bipolar bozukluklarda, kas spastisitesinin tedavisinde, etanol ya da diğer sedatif ve hipnotik ajanlara bağımlılığı olan hastaların kesilme belirtilerinin tedavisinde yaygın olarak kullanılan merkezi sinir sistemi depresanı ilaçlardır.

Bu ilaçların fizyolojik uykuya benzer etkinlik sağlaması önemlidir. Ek olarak bunlar çoğunlukla doğal uykuya geçişi sağlamaz, ancak REM uyku sürekliliğini ve sıklığını azaltarak etki gösterir.

Kimyasal yapılarına göre gruplandırılmaları şu şekildedir:

1. Bitkisel druglar

Valeriana ofisinalis, Humulus lupulus, Strobili lupuli, Glandula lupuli

2. İnorganik bileşikler

Potasyum bromür, Magnezyum

3. Organik bileşikler

◆ Alkoller

Etanol, Amilen hidrat, Klorbutanol, Klorheksadol, Etklorvinol, Meparfinol, Santalun

◆ Aldehitler

¹ Uzm. Dr. Cansu DOĞAN, Pamukkale Üniversitesi Acil Servis AD, cansudogan44@hotmail.com

Sonuç

Sedatif ve hipnotik ilaçlar medikal tedavide sıkça kullanılan, kliniklerde yeri önemli olan ilaçlardır. Fakat fiziksel ve psikolojik bağımlılık etkileri nedeniyle, ilaç kötüye kullanımında ve suisidal girişimlerde sık karşılaşılan ajanlardır.

Bu grup ilaçların etkileri, genellikle zaman ve doz bağımlı olarak geri döndürülebilir düzeyde olmaktadır. Beklenen ilaç etki süresi tamamlanmadan, özellikle barbitürat grubu ilaçlarda, hastanın eksitus kararı verilmemelidir.

Tüm acil servis başvurularında olduğu gibi, hastanın sistematik incelenmesi gereklidir. Solunum ve dolaşım sistemini korumak önceliklidir. Hasta monitörizasyonla takip edilmelidir.

Bu tür ilaçların etkileri genellikle doz bağımlı olmaktadır ve klinik uygulamada titre ederek kullanımı doz aşımı ve toksisite açısından koruyucu olabilir.

Tanısı genellikle klinik şüphe ve anamnez ile konulmaktadır.

Ayrırcı tanılara yönelik araştırmalar mutlaka yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Kripke, D.F. Hypnotic drug risks of mortality, infection, depression, and cancer: but lack of benefit. *F1000Research* 2018;5:918 Last updated: 16 MAY 2019 (13.12.2020 tarihinde <https://f1000research.com/articles/5-918/v3> adresinden ulaşılmıştır).
2. Mellor-Goldman S, Olfson M, et al. Mortality following nonfatal opioid and sedative/hypnotic drug overdose. *Am J Prev Med.* 2020;59(1):59–67.
3. Barbara J, Turner M, Liang Y. Drug overdose in a retrospective cohort with non-cancer pain treated with opioids, antidepressants, and/or sedative-hypnotics: interactions with mental health disorders. *J Gen Intern Med.* 2015;30:1081–1096.
4. Cho J, Spence M.M, Niu F, et al. Risk of overdose with exposure to prescription opioids, benzodiazepines, and non-benzodiazepine sedative-hypnotics in adults: a retrospective cohort study. *J Gen Intern Med.* 2020;35:696–703.
5. Anthony J. Trevor, Bertram G. Katzung, Marieke Kruidering-Hall (Eds.), (2015). *Katzung & Trevor's Pharmacology Examination & Board Review* (11th ed., pp.186-193). New York: McGraw-Hill Education.
6. [avensis.kocaeli.edu.tr](https://avensis.kocaeli.edu.tr/resume/lessonmaterieldownload/berden?key=8888254a-1d8c-4cc4-80f7-67d102e6d2a5). Hipnosedatif ilaçlar 2020. (10.12.2020 tarihinde <https://avensis.kocaeli.edu.tr/resume/lessonmaterieldownload/berden?key=8888254a-1d8c-4cc4-80f7-67d102e6d2a5> adresinden ulaşılmıştır).
7. Palmaro A, Dupouy J, Lapeyre-Mestre M. Benzodiazepines and risk of death: Results from two large cohort studies in France and UK. *Eur Neuropsychopharmacol.* 2015; 25(10): 1566–77.
8. Chung WS, Lai CY, Lin CL, et al. Adverse Respiratory Events Associated With Hypnotics Use in Patients of Chronic Obstructive Pulmonary Disease: A Population-Ba-

- sed Case-Control Study. *Medicine (Baltimore)*. 2015; 94(27): e1110.
9. ankara.edu.tr. Anxiolytic and hypnotic drugs 2020. (15.12.2020 tarihinde <https://acikders.ankara.edu.tr/mod/resource/view.php?id=153701> adresinden ulaşılmıştır).
  10. Carstairs, S. D, Tanen, D. A. (2015). Barbiturates poisoning. In Jeffrey J. Schaidler, Roger M. Barkin, Stephen R. Hayden, Richard E. Wolfe, Adam Z. Barkin, Philip Shayne, Peter Rosen (Eds.), *Rosen & Barkin's 5-Minute Emergency Medicine Consult* (5th ed. pp:127-127). Philadelphia: Wolters Kluwer Health.
  11. Douglas E. Rollins, Donald K. Blumenthal (Eds.), (2016). *WORKBOOK AND CASEBOOK For Goodman and Gilman's The Pharmacological Basis of Therapeutics* (pp.176-193) New York: McGraw-Hill Education.
  12. Altınyazar, V (2010). Psikiyatride Sık Karşılaşılan Toksik Sendromlar. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar - Current Approaches in Psychiatry* 2010; 2(4):532-571.
  13. Chung WS, Lai CY, Lin CL, et al. Adverse Respiratory Events Associated With Hypnotics Use in Patients of Chronic Obstructive Pulmonary Disease: A Population-Based Case-Control Study. *Medicine (Baltimore)*. 2015; 94(27): e1110.
  14. Potokar J, Coupland N, Wilson S, et al. Assessment of GABA(A)benzodiazepine receptor (GBzR) sensitivity in patients on benzodiazepines. *Psychopharmacology (Berl)* 1999; 146:180.
  15. UPTODATE (2020). Benzodiazepine poisoning and withdrawal. (25.11.2020 tarihinde https://www.uptodate.com/contents/benzodiazepine-poisoning-and-withdrawal?search=benzodiazepines&source=search_result&selectedTitle=2~144&usage_type=default&display_rank=1 adresinden ulaşılmıştır).
  16. Nelson, M.E. (2015). Benzodiazepine poisoning. In Jeffrey J. Schaidler, Roger M. Barkin, Stephen R. Hayden, Richard E. Wolfe, Adam Z. Barkin, Philip Shayne, Peter Rosen (Eds.), *Rosen & Barkin's 5-Minute Emergency Medicine Consult* (5th ed. pp:136-137). Philadelphia: Wolters Kluwer Health.
  17. Liao KF, Lin CL, Lai SW, et al. Zolpidem Use Associated With Increased Risk of Pyogenic Liver Abscess: A Case-Control Study in Taiwan. *Medicine (Baltimore)*. 2015; 94(32): e1302.